

Lausunto kunnallisvalitukseen Savolan tuulivoimalan osayleiskaavasta

Kunnanhallitus 11.08.2025 § 164
307/10.02.02/2022

Valmistelija

tekninen johtaja Rami Linna, 040 488 3701, rami.linna@lapinlahti.fi, hallintojohtaja Ulla Nikulainen, 040 488 3211, ulla.nikulainen@lapinlahti.fi

Itä-Suomen hallinto-oikeus on pyytänyt 10.6.2025 Lapinlahden kunnalta lausuntoa valtuuston 28.4.2024 § 18 (Savolan tuulivoimalan osayleiskaava) useiden valittajien tekemään kunnallisvalitukseen. Lausunto on annettava 15.8.2025 mennessä.

Lausunnon tulee sisältää selostus asiasta, vastaus valittajan esittämiin vaatimuksiin ja niiden perusteluihin sekä lausuma esitetystä selvityksestä.

Lausunnon mukana tulee toimittaa kaikki valituksenalaisen päätöksen perusteena olleet asiakirjat ja muu tarvittava selvitys, joita ovat ainakin:

- valtuuston hyväksymismerkinnällä varustettu värillinen kaavakartta kaavamerkintöineen ja määräyksineen
- kaavaselostus lopullisessa muodossaan
- osallistumis- ja arviointisuunnitelma
- mahdolliset luonto- ja ympäristövaikutusselvitykset
- mahdolliset rakennushistoria-, kulttuuriympäristö- ja muinaisjäännösselvitykset
- mahdolliset melu- ja tärinä- sekä liikenneselvitykset
- kaikki muistutukset ja niihin annetut vastaukset
- kaikki kaavasta sen eri valmisteluvaiheissa annetut lausunnot
- alueella voimassa oleva hyväksymismerkinnöillä varustettu värillinen kaavakartta kaavamerkintöineen, kaavamääräyksineen ja kaavaselostuksineen
- asemakaavoissa hyväksymismerkinnöillä varustettu värillinen yleiskaavakartta kaavamerkintöineen, kaavamääräyksineen ja kaavaselostuksineen
- yleiskaavoissa ja ranta-asemakaavoissa mitoitustaulukko
- karttaselvitys valituksenalaisten alueiden sijainnista, maanomistajista, tilojen rekisterinnumeroista sekä niihin kohdistuvista aluevarauksista
- maanomistajan toimesta laadituissa kaavoissa maanomistajan tai hänen edustajansa yhteystiedot
- valituksen kohdistuessa kaava-alueella olevien rakennusten kaavamerkintöihin ja kaavamääräyksiin rakennusten omistajien yhteystiedot
- sekä muun tarvittavan selvityksen.

Lisäksi tulee laatia numeroitu luettelo lausunnon liitteenä toimitetuista asiakirjoista, jotta asianosainen saa myöhemmin vastaselityspyynnön yhteydessä tietoonsa lausunnonantajan hallinto-oikeuteen toimittaman oikeudenkäyntiaineiston.

Kunnallisvalituksessa pyydetään, että

1. Itä-Suomen hallinto-oikeus kumoaa Lapinlahden valtuuston päätöksen 28.4.2025 § 18 Savolan tuulivoimaosayleiskaavan hyväksymisestä.
2. päätöksen täytäntöönpano kielletään valitusasian käsittelyn ajaksi, kunnes hallinto-oikeus on ratkaissut tämän valituksen.
3. Lapinlahden kunta määrätään korvaamaan valittajien oikeudenkäyntikulut, koska valitus on aiheutunut kunnan puutteellisesta ja virheellisestä menettelystä.

Perustelut vaatimukselle:

1. Natura-vaikutusten arviointia ei ole tehty Kuikkasuo–Suurisuo FI0600072 SAC
2. Riittämättömät luonto- ja ympäristöselvitykset
2.1 Luontodirektiivilajin esiintymisen selvittämättä jättäminen: Kaakkuri

- 2.2. Luontodirektiivilajin esiintymisen selvittämättä jättäminen:
Sudenkorennot ja kirjoverkkoperhonen
- 2.3. Luontodirektiivin liitteen IV (a) ja II nisäkäslajien puutteelliset selvitykset
3. Lähteet ja vesistöt selvitetty puutteellisesti
4. Turvaetäisyyksien laiminlyönti ja sähköverkon turvallisuusohjeiden rikkominen
5. Aurinkovoima- ja energiavarastohankkeen kytkeminen kaavapäätökseen ilman uutta YVA-tarveharkintaa
6. Suomen riistakeskuksen lausunnon laiminlyönti, sisällön merkitys ja valtuutettujen tiedonsaantioikeuden rajoittaminen
7. Kuntalaisten epätasa-arvoinen kohtelu ja kaavojen eriaikainen käsittely
8. Kunnanhallituksen jäsenen Ossi Martikaisen esteellisyys
9. Kunnanvaltuuston puheenjohtaja Minna Rissasen esteellisyys
10. Savolan osayleiskaava selostus / Tekninen lautakunta 19.3.2025 22 §

Lausunnon valmistelussa on käytetty asianajotoimisto Petri Vesa Oy:n lakimies Petri Vesan asiantuntijuutta. Asianajotoimisto Petri Vesa Oy on toiminut myös Tuulikolmio Oy:n lakiasiantoimistona kaavoitusprosessin aikana.

Esittelijä

Kunnanjohtaja

Päätösehdotus

Lapinlahden valtuusto on hyväksynyt Savolan tuulivoimapuiston osayleiskaavan 28.4.2025. Päätöksestä on tehty yksi valitus, jossa on useita allekirjoittajia.

Kunnanhallitus pyytää, että hallinto-oikeus käsittelee asian kiireellisesti. Asia on käsiteltävä kiireellisesti jo alueidenkäyttölain 188 a §:n perusteella.

Lapinlahden kunnanhallitus antaa seuraavan lausunnon:

1. Natura-vaikutusten arvioinnin puutteellisuus

Tiivistelmä valituksen keskeisistä perusteluista

Valituksen mukaan kaavassa ei ole tehty luonnonsuojelulain 35 §:n mukaista Natura-arviointia, vaikka epävarmuustekijät on sivuutettu Natura-arviointivelvoitteen vastaisesti tarpeenselvityksessä.

Kunnanhallituksen lausuma

Natura-arvioinnin tarveselvitys on toteutettu kaava-alueelle suunnitellun hanketoiminnan luonteen ja laajuuden sekä suojelun alueen sijainnin huomioon ottaen riittäväksi arvioidulla tavalla ja tarkkuudella. Linnut tai muut luontodirektiivin mukaiset eliölajit eivät kuulu Kuikkasuo-Suurisuon Natura-alueen suojeluperusteisiin. Alueen suojeluperusteet muodostuvat yksinomaan luontodirektiivin I-liitteen luontotyypeistä.

Pohjois-Savon Ely-keskus on hallintoviranomaisena tutustunut Natura-arvioinnin tarveselvitykseen osana kaavamateriaalia ja lausunut sen perusteella yhtyvän selvityksen näkemykseen siitä, ettei suunnitellusta hankkeesta aiheudu Kuikkasuo-Suurisuon Natura-alueeseen kohdistuvia merkittäviä vaikutuksia.

2. Riittämättömät luonto- ja ympäristöselvitykset

Kunnanhallituksen lausuma kaikkiin asiakohdan alakohtiin

Pohjois-Savon Ely-keskus on hallintoviranomaisena tutustunut luonto-lisäselvityksiin ja antanut lausuntonsa sen perusteella. Alla lyhyet lausumat kustakin asiakohdasta ja lisäksi liitteenä hankkeen luonto-selvittäjän laatima lausunto (liite 1.)

2.1 Luontodirektiivilajin esiintymisen selvittämättä jättäminen: Kaakkuri

Tiivistelmä valituksen keskeisistä perusteluista

Hankkeen kaavaselostuksessa tai Natura-arvioinnin tarpeenselvityksessä ei ole tehty lainkaan kaakkurin esiintymistä tai pesimistä koskevaa selvitystä, eikä lajia mainita koko aineistossa.

Kunnanhallituksen lausuma

Luonnonsuojelulailla rauhoitettu, suojelustatukseltaan elinvoimaiseksi (LC) arvioitu kaakkuri on huomioitu lajina kaikissa maastossa tehdyissä selvityksissä.

Pohjois-Savon Ely-keskus on hallintoviranomaisena tutustunut luontolisäselvityksiin ja antanut lausuntonsa sen perusteella.

2.2. Luontodirektiivilajin esiintymisen selvittämättä jättäminen: Sudenkorennot ja kirjoverkkoperhonen

Tiivistelmä valituksen keskeisistä perusteluista

Valituksen mukaan sudenkorento- ja kirjoverkkoperhosen luontoselvitykset ovat puutteelliset niiden potentiaalisen esiintymisalueen ulottuessa hankealueelle.

Kunnanhallituksen lausuma

Hankkeen luontoselvittäjän mukaan sudenkorennoille ja verkkoperhosille sopivia elinympäristöjä ei hankealueella ole lukuun ottamatta Kivijärven eteläosien lampikorennoille mahdollisesti sopivaa aluetta. Tuolle alueelle ei ole tunnistettu muodostuvan hankkeesta aiheutuvia vaikutusmekanismeja.

Pohjois-Savon Ely-keskus on hallintoviranomaisena tutustunut luontoselvitykseen, eikä ole nostanut esille vaikutusmekanismeja omissa lausunnoissaan.

2.3 Luontodirektiivin liitteiden IV (a) ja II nisäkäslajien puutteelliset selvitykset

Tiivistelmä valituksen keskeisistä perusteluista

Valituksen mukaan luontodirektiivin liitteen IV lajeja ei arvioitu riittävästi ja Suomen Riistakeskukselta ei ole missään vaiheessa yli kahden vuoden aikana pyydetty lausuntoa.

Kunnanhallituksen lausuma

Selvitykset kattavat luontodirektiivin liitteen IV lajit. Luontoselvittäjän toimittamassa liitteessä (Liite 1.) asiaa käsitelty laajemmin.

Suomen riistakeskuksen 25.4.2025 antaman lausunnon mukaan Savolan hankealueelle sijoittuu nykyisin susireviiri. Väitettyä susireviirin olemassaoloa ei kuitenkaan ole pystytty todentamaan kaavatyössä hyödynnetyn Luonnonvarakeskuksen voimassa olevan kanta-arvion (päivitetty kesäkuussa vuonna 2024) perusteella. Suomen riistakeskuksen organisaatioon kuuluvan Varpaisjärven riistanhoitoyhdistyksen samoin kuin Varpaisjärven hirviseurueen kaavaluonnos- ja kaavaehdotusvaiheissa suurpetoja koskien esittämät lausunnot on huomioitu tietolähteinä suurpetoselvityksen laadinnan yhteydessä. Luonnonvarakeskuksen TASSU-järjestelmän havaintoja on luontoselvittäjän toimesta seurattu koko kevät 2025 aina valituksen kohteena olevaan päätökseen asti ja siellä ei ole ollut laumahavaintoja.

3. Lähteet ja vesistöt selvitetty puutteellisesti

Tiivistelmä valituksen keskeisistä perusteluista

Valituksen mukaan lähteet ja vesistöt on selvitetty puutteellisesti. Lähteitä sijaitsee voimaloiden 5 ja 2 välillä, sekä hankealueen vieressä olevalla Natura 2000-alueella (FI0600072, SAC).

Kunnanhallituksen lausuma

Hankealueen luontovaikutukset on molempien valituksessa mainittujen lähde-elinympäristöjen osalta huomioitu. Lisäksi erikseen valituksessa esiin nostetun suunniteltujen voimalapaikkojen 2 ja 5 välillä kartalla sijaitsevan lähdekohteen on selvityksissä todettu menettäneen luonnontilaisuutensa jo nykyisellään.

Pohjois-Savon Ely-keskus on hallintoviranomaisena tutustunut kaava-aineistoon molemmat lähde-elinympäristöt huomioivien Natura-arvioinnin tarveselvityksen ja

täydentävän luontoselvityksen osalta ja todennut kaavaehdotuksesta antamassaan lausunnossa yhtyvän tarveselvityksen arvioon hankkeesta aiheutuvien merkittävien suorien tai välillisten vaikutusten puuttumisesta Kuikkasuo-Suurisuon Natura-alueen suojeluperusteisiin. Yksi Natura-alueen suojeluperusteista (Fennoskandian lähteet ja lähdesuot) muodostuu nimenomaan Kuikkasuolla sijaitsevasta lähde-elinympäristöstä.

4. Turvaetäisyyksien laiminlyönti ja sähköverkon turvallisuusohjeiden rikkominen

Tiivistelmä valituksen keskeisistä perusteluista

Valituksen mukaan tuulivoimaloiden 1 ja 3 etäisyys 110 kV sähkölinjasta on noin 294 metriä ja 297 metriä. Valituksessa on katsottu, että etäisyyden olisi oltava vähintään 1,5 kertaa voimalan kokonaiskorkeus, mikä tarkoittaisi vähintään 375 metrin etäisyyttä. Perusteluna valituksessa on viitattu Fingridin ohjeistukseen sekä ympäristöministeriön ohjeeseen. Valituksen mukaan kaavapäätös olisi näin tämän vuoksi vastoin alueidenkäyttölain 39 §:n vaatimuksia, jotka liittyvät terveelliseen ja turvalliseen elinympäristöön.

Kunnanhallituksen lausuma

Valituksessa viitattut ohjeet koskevat tuulivoimaloiden etäisyyttä kantaverkosta. Kantaverkon käyttövarmuudelle on asetettu erityisiä vaatimuksia. Fingridin ohjeen mukaisella etäisyydellä kantaverkon toimintavarmuus ja huolto voidaan turvata kaikissa maasto-olosuhteissa ja kaikenlaisten kantaverkkoon kuuluvien voimajohtojen kohdalla. Voimajohdon ja tuulivoimalaitosten suuri etäisyys mahdollistaa tarvittaessa myös kantaverkon vahvistamisen ja johtokäytävän laajentamisen. Savolan tuulivoimaosayleiskaavan alueella ei ole kantaverkkoa.

Tuulivoimalaitosten etäisyydestä muihin voimajohtoihin ei ole yleisiä turvallisuusmääräyksiä tai -ohjeita. Savon Voima Verkko Oy on todennut kaavaehdotuksesta antamassaan lausunnossa 7.1.2025, että voimaloiden etäisyyden 110 kV voimajohdosta tulee olla vähintään turbiinin pyyhkäisykorkeus. Suositus on tavanomainen ja kaavaratkaisu vastaa sitä. Etäisyys sähkölinjasta on vähintään 300 metriä, joka on enemmän kuin Savon Voima Verkko Oy:n vaatima minimietäisyys.

5. Aurinkovoima- ja energiavarastohankkeen kytkeminen kaavapäätökseen ilman uutta YVA-tarveharkintaa

Tiivistelmä valituksen keskeisistä perusteluista

Valituksessa on käsitelty aurinkovoimalan ja energiavaraston rakentamista kaava-alueelle ja katsottu, että kaavan laatijan olisi tullut pyytää uusi YVA-tarveharkinta. Lisäksi valituksessa on viitattu jääviys- ja intressikytkentäksymyksiin, maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n selvitysvelvollisuuteen sekä useisiin hallintolain säännöksiin.

Kunnanhallituksen lausuma

Savolan tuulivoimaosayleiskaavassa on osoitettu alueita merkinnällä EO/EN, turvetuotantoalue/energiahuollon alue. Kaavamääräyksen mukaan turvetuotannon lakattua aluetta voidaan selvittää käytettäväksi aurinkovoimatuotantoon. Merkintä toteuttaa Pohjois-Savon maakuntakaavan suunnittelumääräystä, jonka mukaan turvetuotantoalueiden jälkikäyttönä voi olla mm. aurinkovoiman tuotanto. Kaava ei ole tältä osin alueidenkäyttölain 77 a §:n tarkoittamalla tavalla oikeusvaikutteinen.

Alueidenkäyttölain mukaan yleiskaava voidaan laatia vaiheittain, ja laissa on erityiset säännökset tuulivoimaosayleiskaavan laatimisesta. Aurinkovoiman mahdollinen sijoittaminen alueelle voidaan ratkaista myöhemmin muissa menettelyissä. Kunnassa ei ole vireillä sellaista asiaa, joka olisi tullut hallintolain 25 §:n mukaisesti ratkaista samalla kertaa tuulivoimaosayleiskaavasta päättämisen kanssa.

Valituksessa ei ole esitetty sellaista, jolla perusteella tarvittaisiin uutta YVA-tarveharkintaa. Tuulivoimahanke on mahdollista toteuttaa itsenäisesti, eikä tuulivoimahankkeen suunnittelun yhteydessä ole tarpeen selvittää

yhteisvaikutuksia samalle alueelle mahdollisesti myöhemmin tulevan toisen hankkeen kanssa. YVA-menettely ei liity osayleiskaavan lainmukaisuuteen. Osayleiskaavan hyväksyminen ei ole ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain tarkoittama hankkeen toteuttamista koskeva lupa. Osayleiskaavan hyväksyminen ei edellytä YVA-tarveharkinnan ajantasaisuuden tarkistamista.

Savolan tuulivoimaosayleiskaavassa on arvioitu kaavan vaikutukset asianmukaisesti ja alueidenkäyttölain 9 §:n mukaisella tavalla. Jos aurinkovoimahanke etenee, sen vaikutukset on selvitettävä ja hankkeelle haettava tarvittavat luvat. Tässä yhteydessä selvitetään myös aurinkovoimahankkeen mahdolliset yhteisvaikutukset tuulivoimahankkeen kanssa.

6. Suomen riistakeskuksen lausunnon laiminlyönti, sisällön merkitys ja valtuutettujen tiedonsaantioikeuden rajoittaminen

Tiivistelmä valituksen keskeisistä perusteluista

Valituksen mukaan Suomen riistakeskus ei ole saanut mahdollisuutta osallistua luonnos- tai ehdotusvaiheen kuulemiseen. Valituksessa on tuotu esiin yksityishenkilön riistakeskukselta pyytämä lausunto 25.4.2025. Valituksessa on viitattu muun muassa siihen, että kunnanhallituksen puheenjohtaja tai kunnanjohtaja eivät esitelleet lausuntoa valtuustolle. Valituksen mukaan lausunnossa esitetään vahva epäily siitä, että kaavan toteuttaminen aiheuttaa luonnonsuojelulain 78 §:n ja 79 §:n vastaisia vaikutuksia. Valituksen mukaan kaavaa laadittaessa ei ole selvitetty riittävästi suden lisääntymispaikkojen sijaintia eikä arvioitu rakentamisen vaikutuksia niihin.

Kunnanhallituksen lausuma

Suomen riistakeskus on julkisoikeudellinen laitos, joka hoitaa eräitä julkisia hallintotehtäviä. Kyseessä ei ole sellainen yleiskaavan kannalta keskeinen viranomainen, jolta olisi tullut pyytää maankäyttö- ja rakennusasetuksen 20 §:n mukaisesti lausunto. Kaavoitusmenettely on ollut lainmukainen.

Kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma on ollut nähtävillä helmikuussa 2023 ja yleiskaavaluonnos touko-kesäkuussa 2023. Kaava-ehdotus on ollut nähtävillä 19.12.2024–6.2.2025. Kaikissa vaiheissa kuntalaisilla on ollut mahdollisuus lausua kaavan vaikutuksista ja tarvittavista selvityksistä. Nähtävillä olleessa osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on esitetty hankkeeseen osalliset, kuten paikalliset riistanhoitoyhdistykset. Näiltä on myös pyydetty ja saatu useita lausuntoja kaavan valmistelun aikana. Viranomaiset tai yksityiset tahot eivät esittäneet tässä vaiheessa kaavan valmistelua, että Suomen riistakeskusta tulisi pitää osallisena ja että siltä tulisi pyytää lausuntoa.

Yksityishenkilöt ovat toimittaneet valituksessa mainitun Riistakeskuksen lausunnon kuntaan lisäselvityksenä vasta lauantaina 26.4.2025, eli juuri ennen kaavan käsittelyä valtuustossa maanantaina 28.4.2025. Lausunto on toimitettu tiedoksi valtuutetuille ennen kokousta. Valtuutettujen puheenvuoroissa tuotiin esille lisäselvitys. Valtuustossa esitettiin kaavaprosessin keskeyttämistä ja palauttamista valmisteluun, mutta esitys hylättiin äänestyksessä. Valtuusto päättää lähtökohtaisesti itse siitä, onko asian valmistelu ollut riittävää. Lisäselvityksen käsittely on ollut lainmukaista. Väitteet kunnanjohtajan tai kunnanhallituksen puheenjohtajan velvollisuudesta esitellä lisäselvitystä erikseen valtuustossa eivät perustu lakiin.

Suurpetoihin liittyviä selvityksiä on käsitelty edellä kohdassa 2.3. Selvitykset ovat olleet riittäviä ja alueidenkäyttölain 9 §:n mukaisia. Niiden perusteella on voitu arvioida luotettavasti, että kaavassa osoitettujen tuulivoimaloiden alueiden toteuttaminen on sovitettavissa yhteen luonnonarvojen vaalimisesta koskevan yleiskaavan sisältövaatimuksen kanssa ja että kaavan hyväksymisestä ei aiheudu luonnonsuojelulaissa tarkoitettuja kiellettyjä vaikutuksia. Suomen riistakeskuksen lausunto ei osoita, että selvityksissä olisi puutteita tai virheitä. Lausunnossa ei ole muutoinkaan sellaista, että asiassa olisi tullut ryhtyä lisäselvityksiin.

7. Kuntalaisten epätasa-arvoisesta kohtelusta

Tiivistelmä valituksen keskeisistä perusteluista

Valituksessa on viitattu valtioneuvoston puoliväliriihin linjauksiin ja muihin kunnan vireillä oleviin tuulivoimaosayleiskaavoituksiin. Valituksessa on pidetty yhdenvertaisuusperiaatteen ja tasapuolisen kohtelun vaatimuksen vastaisena sitä, jos muut kaava hyväksytään myöhemmin erilaisten periaatteiden mukaan kuin Savolan tuulivoimaosayleiskaava.

Kunnanhallituksen lausuma

Kaavat valmistellaan kulloinkin voimassa olevan lain mukaisesti. Kaavapäätös ei ole lainvastainen, sillä perusteella, että lainsäädäntö saattaa muuttua ja että muutokset saattavat vaikuttaa myöhemmin käsiteltäviin kaavoihin.

Tehdyt selvitykset osoittavat, että Savolan tuulivoimaosayleiskaava ei aiheuta alueidenkäyttölain kieltämää kohtuutonta haittaa ja että kaavaa laadittaessa on otettu huomioon turvallista ja terveellistä elinympäristöä koskeva yleiskaavan sisältövaatimus.

8. Kunnanhallituksen jäsenen Ossi Martikaisen esteellisyys

Tiivistelmä valituksen keskeisistä perusteluista

Valituksen mukaan valtuuston päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, koska Ossi Martikainen on ollut läsnä ja päättämässä, kun Savolan tuulivoima-alueen kaava-alue oli kunnanhallituksen käsiteltävänä 19.12.2022. Martikainen on Savon Voima Oyj:n hallituksen jäsen ja Savon Energiaholding Oy:n puheenjohtaja.

Kunnanhallituksen lausuma

Savolan tuulivoimaosayleiskaavan valmistelu on käynnistynyt teknisen lautakunnan päätöksellä 26.1.2023 § 6, jolla tekninen lautakunta on hyväksynyt kaavakonsultin, kuuluttanut tuulivoimaosayleiskaavan vireille ja asettanut osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtäville. Tämän jälkeen kaavaa on valmisteltu kolmessa muussa teknisen lautakunnan kokouksessa sekä kunnanhallituksessa. Näin valtuustonpäätöksen valmistelua on kuvattu myös valtuustokokouspöytäkirjassa 28.4.2025 § 18. Ossi Martikainen ei ole osallistunut missään kaavan valmisteluvaiheissa päätöksentekoon.

Ennen kaavoituksen vireilletuloa vuonna 2023 alueen kaavoitukseen liittyviä asioita on käsitelty kunnanhallituksessa 19.12.2022 § 226. Lapinlahden kunnan voimassa olleen hallintosäännön (Valt. 7.2.2022 § 7) mukaan kunnanhallitus kuitenkin päättää yleis- ja asemakaavan laatimisen aloittamisesta, ellei kaavoituksen aloittamisesta ole tehnyt päätöstä valtuustossa. Mainitulla kunnanhallituksen päätöksellä on hyväksytty Tuulikolmion kaavoitusalue osayleiskaavan laatimiseksi. Kunnanhallituksen päätöksen oikeudellisesti merkityksellinen osa liittyy kunnan ja Tuulikolmion välisiin suhteisiin ja siihen, että Tuulikolmio on sitoutunut vastaamaan kaavoituksen ja sitä varten tehtävien selvitysten kustannuksista. Kunnanhallituksen päätös ei ole kaavan valmistelua, vaan päätöksellä annetaan tekniselle lautakunnalle lupa käynnistää kaavan valmistelu eikä päätöksellä ole ollut merkitystä kaavan sisällön kannalta. Alueidenkäyttölaissa ei edellytetä, että kaavoituksen käynnistymisestä tehtäisiin erillistä päätöstä.

Ossi Martikainen ei siis ole osallistunut lain tarkoittamalla tavalla kaavan valmisteluun. Martikainen on valtuutettuna osallistunut päätöksentekoon 28.4.2025. Valituksessa ei ole kuitenkaan edes väitetty, että asia koskisi häntä kuntalain 97 §:n tarkoittamalla tavalla henkilökohtaisesti ja että kaavapäätös olisi tämän vuoksi lainvastainen. Valtuustossa Martikainen äänesti kaavan hyväksymistä vastaan.

Kaavapäätös olisi lainvastainen ainoastaan, jos Ossi Martikainen olisi osallistunut kaavapäätöksen valmisteluun ja jos Ossi Martikainen olisi esteellinen. Edellä esitetyn mukaisesti Ossi Martikainen ei ole osallistunut lain tarkoittamalla tavalla kaavan valmisteluun. Toisaalta Martikainen ei edes olisi ollut esteellinen osallistumaan kaavan valmisteluun. Kaavapäätöksestä ei ole ollut odotettavissa

erityistä hyötyä tai vahinkoa Savon Voima Oyj:lle tai Savon Energiaholding Oy:lle. Näin ollen kaavapäätös ei olisi lainvastainen edes siinä tapauksessa, että Ossi Martikaisen katsottaisiin osallistuneen kaavapäätöksen valmisteluun.

Ossi Martikainen on jäävännyt itsensä, kun Savolan osayleiskaava-asiaa on käsitelty kunnanhallituksen kokouksessa 14.4.2025. Savolan tuulivoimaosayleiskaava ei kuitenkaan aiheuta Savon Voima Oyj:lle tai Savon Energiaholding Oy:lle laissa tarkoitettua erityistä hyötyä tai vahinkoa. Itsensä jääväminen varmuuden vuoksi ei johda päätöksen lainvastaisuuteen eikä riitä perusteluksi sille, että aiempi jääväämättä jättäminen olisi aiheuttanut esteellisyyttä.

Tuulivoimapuiston tuottama sähkö tullaan todennäköisesti siirtämään Savon Voima Oyj:n tytäryhtiön Savon Voima Verkko Oy:n omistaman voimalinjan kautta Fingrid Oyj:n sähköasemaan ja sitä kautta kantaverkkoon. Savon Voima Oyj ei ole sähkön loppuasiakas tai siirrä sähköä omille asiakkailleen. Liittymissopimusta tai sitovaa varausta liittymästä ei ole olemassa, koska verkkoyhtiöt eivät tällaisia sopimuksia saa tehdä ennen hankkeen lainvoimaista kaavaa. Lopullinen energiahankkeiden liittymäpiste varmistuu vasta hankkeen edetessä ja sen mukaisesti onko voimalinjoissa ja niiden päässä olevissa sähköasemissa kapasiteettia.

Verkkoyhtiön mahdollisesti saaman taloudellisen hyödyn kannalta olennaista on tuulivoimahankeen koko ja tuulivoimalaitosten lukumäärä. Savolan kaava mahdollistaa ainoastaan viiden tuulivoimalaitoksen rakentamisen, minkä vuoksi sen taloudellinen merkitys verkkoyhtiölle ei ole erityisen suuri. Vertailun vuoksi Fingridin ylläpitämän Verkkokiikari-palvelun mukaan kesäkuun 2025 lopussa Savon Voiman jakeluverkon alueella oli valmisteilla yli 35 tuulivoima- tai aurinkopuistohanketta, joista Savolan tuulivoimahanke on yksi pienimpiä nimellistehokapasiteetiltaan. Voidaankin arvioida Savon Voima Verkon vapaan siirtokapasiteetin tulevan käyttöön koko alueella riippumatta yksittäisistä hankkeista ja riippuen enemmänkin Fingridin sähköasemien ja kansallisen siirtoverkon kapasiteetista. Tuulivoimahankeen kaavoitus ei yleisesti tuo muista tuotantohankkeista poikkeavaa taloudellista hyötyä. Esimerkiksi aurinkovoimahankeita on toteutettu tyypillisesti suunnittelutarveratkaisulla ilman kaavoitusta. Sähköverkon kannalta teknisesti tai taloudellisesti ei ole eroa millä teknologialla sähkö tuotetaan.

Tuulivoimahankeen sähkönsiirrosta saatavan mahdollisen hyödyn merkitystä tulee verrata yhtiön kokoon. Savon Voima-konsernin liikevaihto vuonna 2024 oli 237,4 miljoonaa euroa ja liikevoitto 35 miljoonaa euroa. Sähköverkkoliiketoiminnan liikevaihto vuonna 2024 oli 102,3 miljoonaa euroa ja liikevoitto 36,7 miljoonaa euroa. Varsinkaan tähän suhteutettuna tuulivoimahankeella ei ole erityistä taloudellista merkitystä Savon Voima Oyj:lle tai sen verkkoyhtiölle.

Kaavasta ei aiheudu verkkoyhtiölle tai Savon Voima Oyj:lle myöskään erityistä vahinkoa. Hankealueella sijaitsee Savon Voima Verkko Oy:n jakeluverkkoa, mutta tuulivoimalaitosten rakennuspaikat on sijoitettu tavanomaisen käytännön mukaisesti riittävän etäälle olemassa olevista johdoista.

Savon Voima Verkko Oy on jättänyt kaavaehdotuksesta lausunnon, jossa se on selostanut kaava-alueella olevan jakeluverkon ja sen huomioon ottamisen rakennustöiden yhteydessä. Muutoin Savon Voima Verkko Oy tai Savon Voima Oyj eivät ole osallistuneet kaavoitukseen tai esittäneet siitä näkemyksiä.

Huomioon tulee ottaa myös, että Ossi Martikaisen on väitetty osallistuneen kaavan valmisteluun vuonna 2022. Kunnanhallituksen jäsenet eivät ole tuolloin voineet arvioida, millainen merkitys tuulivoimahankeella ja kaavoituksella on Savon Voima Verkko Oy:n ja Savon Voima Oyj:n kannalta. Siltä osin kuin kaavasta on mahdollisesti hyötyä tai vahinkoa Savon Voima Oyj:lle, niin se on ollut odotettavissa vasta myöhemmässä vaiheessa, kun verkkoliityntävaihtoehdot sekä muut kaavoituksen ja hankkeen yksityiskohdat ovat täsmentyneet.

9. Valtuuston puheenjohtajan Minna Rissasen esteellisyys

Tiivistelmä valituksen keskeisistä perusteluista

Valituksen mukaan valtuuston päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, koska puheenjohtaja Minna Rissanen on ollut läsnä, kun Savolan tuulivoima-alueen kaava-alue oli kunnanhallituksen käsiteltävänä 14.4.2025. Rissanen on ollut tänä ajankohtana Savon Energiaholding Oy:n hallintoneuvoston jäsen.

Kunnanhallituksen lausuma

Minna Rissasella on valtuustonpuheenjohtajana läsnäolo-oikeus kunnanhallituksen kokouksissa. Hänellä ei ole äänioikeutta eikä hän käyttänyt asiassa puheenvuoroja. Savon Energiaholding Oy:n yhtiökokous on 19.6.2024 valinnut Minna Rissanen hallintoneuvostoon.

Aiemmin tässä lausunnossa on perusteltu, että Savon Voima Oyj:lle ei ole odotettavissa kaavapäätöksestä laissa tarkoitettua erityistä hyötyä tai vahinkoa. Vastaavasti myöskään Savon Energiaholding Oy:lle ei ole odotettavissa kaavapäätöksessä erityistä hyötyä tai vahinkoa. Viittaamme tältä osin aiemmin tässä lausunnossa esitettyyn.

Savon Energiaholding Oy omistaa Savon Voima Oyj:n, joka puolestaan omistaa Savon Voima Verkko Oy:n. Savon Energiaholding Oy:n mahdollinen hyöty Savon Voima Verkko Oy:n liiketoiminnasta on epäsuoraa ja riippuu sekä Savon Voima Verkko Oy:n että Savon Voima Oyj:n päätöksistä. Näin ollen Savon Energiaholding Oy:lle odotettavissa oleva hyöty tai vahinko kaavapäätöksestä on vielä vähemmän merkityksellistä kuin Savon Voima Oyj:lle odotettavissa oleva hyöty tai vahinko.

10. Osayleiskaavan selostuksen täydentämiseen

Tiivistelmä valituksen keskeisistä perusteluista

Valituksessa selostetaan, kuinka osayleiskaavaselostuksen lepakoihin liittyviä osia on täydennetty, ja katsotaan, että valtuuston päätöksen valmistelu olisi tämän vuoksi virheellistä.

Kunnanhallituksen lausuma

Päätöstä on valmisteltu kunnanhallituksessa 14.4.2025 ja teknisessä lautakunnassa 19.3.2025. Sekä valtuustolla, kunnanhallituksella että teknisellä lautakunnalla on ollut päätöksiä tehdessään käytössä kaavaselostus, jossa on otettu huomioon valituksessa viitattu lepakoita koskeva selvitys. Valituksen kritiikki näyttää kohdistuvan siihen, että teknisen lautakunnan käsittelemää kaavaselostusta on täydennetty verrattuna kokouksen esityslistan mukana toimitettuun kaavaselostukseen.

Kuntalainen teki hyvän huomion lepakkoselvityksen osalta ennen teknisen lautakunnan kokousta, ja tekninen johtaja selvitti asiaa. Pykälän liitteenä olevaa yleiskaavaselostusta on täydennetty teknisen lautakunnan esityslistan lähtemisen ja varsinaisen kokouksen välisenä aikana. Täydentämisestä tai asian käsittelyn siirtämisestä keskusteltiin (13., 14. ja 15.3.) lautakunnan puheenjohtajan kanssa. Lautakunnan kokouksessa liitteenä olevaan materiaaliin tehty täydennys käsiteltiin erityisen yksityiskohtaisesti. Esittelijän laatimaa esittelytekstiä tai päätösehdotusta ei ole muutettu. Lautakunta katsoi kuitenkin päätöksessään, että päätöstekstiin tulee lisätä huomio, että päätöstä tehdessä vastineiden hyväksymiseen liittyen on ollut käytössä täydennetty kaavaselostus. Täydennys koski lepakkoja. Päätös on tehty yksimielisesti. Jokaisella lautakunnan jäsenellä on ollut tosiasiallinen mahdollisuus kokouksessa kyseenalaistaa esittely tai lepakkoselvitys, ja mahdollisuus esittää asian takaisin valmisteluun palauttamista tai pöydälle jättämistä perehtyäkseen valituksessa mainittuun täydennettyyn lepakkomateriaaliin paremmin ja mahdollisuus tarvittaessa eriävän mielipiteen jättämiseen, kenenkään näitä kuitenkaan tekemättä. Lautakunnan kokousta johtaa puheenjohtaja ja hän yhdessä lautakunnan muiden jäsenten kanssa, tarvittaessa äänestäen, päättää asioiden eteenpäin menemisestä, valmisteluun palauttamisesta tai pöydälle jättämisestä. Esittelijällä ei ole tässä päätösvaltaa, eikä esittelijä ohjaa kokousta.

Lautakunta hyväksyi lausuntojen ja muistutusten vastineet ja esitti kaavan ja kaavaselostuksen kaikkine liitteineen eteenpäin laittamisen katsottuaan, että materiaali on riittävä valtuuston päätöksentekoa varten. Kaavan valmistelu on ollut lainmukaista. Tekninen johtaja on katsonut toteuttaneensa hyvää hallintotapaa tuoden viivytystä tarkentavaa tietoa päätöksen teon tueksi.

Kunnanhallitus esittää, että

1. Itä-Suomen hallinto-oikeus ei kumoa Lapinlahden valtuuston päätöstä 28.4.2025 § 18 Savolan tuulivoimaosayleiskaavan hyväksymisestä.

2. Vaatimus päätöksen täytäntöönpanon kieltämisestä valitusasian käsittelyn ajaksi hylätään, koska kunnanhallitus ei ole määrännyt eikä se tule määräämään kaavan voimaantulosta alueidenkäyttölain 201 §:n mukaisella tavalla, jolloin erillinen hallinto-oikeuden päätös täytäntöönpanon kieltämisestä on tarpeeton.

3. Lapinlahden kunta ei korvaa valittajien oikeudenkäyntikuluja, koska päätöstä ei ole tehty puutteellisesti tai menetelty virheellisesti

Päätös

Keskustelun aikana Terttu Ruotsalainen esitti Kaisa Paldaniuksen, Jorma Rannion ja Risto Ollikaisen kannattamana esityksen, ettei kunnanhallitus hyväksy kunnanjohtajan tekemää esitystä, eikä laadittua lausuntoluonnos annettavaksi Itä-Suomen hallinto-oikeudelle. Sen sijaan kunnanhallituksen tulee hyväksyä tässä muutosesityksessä annettu lausunto (lausunto liitteenä 52).

Puheenjohtaja totesi, että keskustelun aikana tehtiin kunnanjohtajan esityksestä poikkeava esitys ja asia on ratkaistava äänestämällä.

Puheenjohtaja esitti, että asia ratkaistaan nimenhuutoäänestyksellä. Äänestys toteutetaan äänestysluettelon mukaisessa järjestyksessä siten, että ne, jotka kannattavat kunnanjohtajan esitystä äänestävät "JAA", ja ne, jotka kannattavat Terttu Ruotsalaisen esitystä äänestävät "EI". Äänestystapa ja -järjestys hyväksyttiin yksimielisesti.

Suoritettussa äänestyksessä "JAA" ääniä annettiin neljä (Satu Kuutsa, Jenni Rönkkö, Rauno Savolainen ja Kari Virranta). "EI" ääniä annettiin viisi (Pave Hirvonen, Risto Ollikainen, Kaisa Paldanius, Jorma Rannio ja Terttu Ruotsalainen).

Puheenjohtaja totesi Terttu Ruotsalaisen esityksen tulleen kunnanhallituksen päätökseksi.

Kunnanhallituksen puheenjohtaja Kari Virranta ja kunnanjohtaja Henri Ruotsalainen jättivät eriävän mielipiteen (liitteet 53 ja 54).

Pöytäkirjamerkintä: valtuuston II. varapuheenjohtaja Minna Rissanen poistui kokouksesta asiankäsittelyn ja päätöksenteon ajaksi, koska kunnallisvalituksessa esitetään väittämä hänen esteellisyydestä ja siihen annetaan kokouksessa vastine.